

Frelst

På vej til skole fik jeg altid ondt i maven. Et par steder havde havet revet huller i klitrækken, så jeg kunne se det fra vejen. Dér stod jeg stille, og når jeg mærkede stormen og sprøjtet mod ansigtet, turde jeg gå videre, siger min farmor og ser ned på mig fra væggen. Øjnene er store og mørke som de blødende plamager af blæk man får frem, når man holder en pen i lang tid på samme sted på et trækpapier.

Ja, en rasende køn pige, dét var hun, sagde graveren. Dét husker jeg tydeligt!

I regnetimerne kunne jeg ikke holde på en blyant, siger min farmor. For maven blev til et hul der sendte sin tomhed helt ud i fingrene. Det var en skræk for de svimlende hurtige hovedregningsstykker og for hjemmeopgavernes facit på tavlen, som aldrig passede med det jeg havde skrevet i mit hefte. Tegnene greb fat deroppe og hagede sig fast i hinanden med ubegribelige kroge og tænger. De gloede ned på mig i lange rækker med ubønhørlig logik. Det var en skræk for håndarbejdstimen, hvor der sad en høg på katederet og vågede over mig med hvasse øjne. Ét på hver glimtende hvasse finger som stoppenåle og strikkepinde. Mens garn gled. Trægt og uendelig langsomt brændte det sig ned i det venstre pegefingerled, mens sveden løb ned ad ryggen. Kun i geografi var der oaser, siger min farmor. Jeg kunne finde flodernes udspring på kortet og følge dem hele vejen med en finger gennem kurver og vandfald,

indtil de flød ud i havet i magelige brede deltaer. Langsomt opmålt af spinkle højttoptrukne flamingoskridt. Og med lyden af traner, pelikaner og brusende pomeransfugle. Jeg vidste hvad alle floder og have hed, fordi jeg ville se dem engang, og hver eneste havn i Europa, siger min farmor. På det brune billede på væggen sidder hun med hele familien. Mand og fem drenge omkring et bord. Med stivet hvid dug og opsats af sølv. Forhåbentlig er det et smil hun har om munden. Den stramme frisure og den høje hvide krave er sikre nok, men jeg har en lillebitte guldring i øret, dét ser du nok, siger min farmor. I det øre som sømanden altid kneb mig i. Blidere end nogen anden jeg nogensinde kom til at kende.

Men så traf hun jo svenskeren. Ham der sejlede med „Crescent“, sagde graveren og spyttede. Og så kan sådan en skønhed jo snart få ben at gå på!

Ja, gå fra det hele, eller snarere løbe så snart jeg fik øje på den svenske skønnert, det var hvad jeg havde lyst til, siger min farmor. Og hele morgenen sugede vinduets blå magnét mine øjne til sig, mens skibet gik ind i havnen. Jeg rystede på hænderne så jeg ikke kunne holde på et redskab. Den sjældne gang det var i havn, for det sejlede på Levanten. Først om aftenen når jeg var færdig med opvask og strømpestopning, slap jeg af sted, og i lang tid kom jeg for sent. Jeg fik kun et glimt af sømandens hvide tænder og hørte hans latter bag ruderne i kroen, hvor ingen anstændig pige satte sine ben. Men så endelig en dag fik han øje på mig, siger min farmor, og så slap han mig ikke igen. Hverken med øjne eller hænder. Kun så længe som han smed mig op i luften og fik mig til at svæve. Over hav og under himmel for himmel om bord på hans skib, som gik ind

i de store havne i Europa, hvor husene ligger som lysende perlemorsskællede fisk op ad bjergsiden, og hvor mennesker har tid til at sidde på stranden og kigge på havet. Så lo han og greb mig, og langsomt langsomt lod han mig glide ned ad sin forside. Standse lidt ved hver en dirrende forhindring. Bagefter lo han og spændte med fingrene hele vejen rundt om min talje, så kjolen atter blev trukket op over lårene. Ingen skulle tro det nu, men hans hænder nåede hele vejen rundt om mit liv, og hvilken pige kan modstå det? siger min farmor. Og hvilke hægter og knaphuller? Men hvordan holde op med at brænde i kinderne, før jeg skulle være på plads derhjemme i køkkenet igen? Og hvordan komme ud af huset om natten? Men klarede jeg dét, holdt jeg op med at tænke. Så er det helt ligegyldigt, om vi står i et hjørne bag en mur med sneen fygende om os. Om det er april med svaler der flyver natteregn ind mod ansigtet, eller om vi ligger i et lejet hummer på kroen med slagsmål og larm op fra skænkstuen. Jeg holdt op med at tænke, bare jeg *havde* ham. Til sidst var vinden blevet så hed, at den slet ikke kølede huden. Med sand og marchalm skridende over os himmel og stjerner, siger min farmor, idet hendes ansigt går i stykker. Men så stivner det. Om mundens streg og øjnenes hvide stirren.

Sådan *måtte* det jo ende, sagde folk, sagde graveren og plirede alting lyseblåt med øjnene. Men hvem forstår sig på kvindfolk? For at farte rundt med sådan en sjover, det er jo ikke noget liv!

En sjover? *Dét* var han ikke, og når han ikke kom tilbage, så var det fordi der var sket ham noget. Han var kommet noget til, siger min farmor. Det vidste jeg, når jeg trak maven ind for at komme forbi de forblæste

stirrende huse på vej til stranden. Og jeg vidste det, mens jeg med øjnene afsøgte hver millimeter af den grå horisont. Min brudekjole var sort. Den dyreste knitrende taft, men jeg var ligeglad. Bare den var stiv og blév hvor den skulle. Gik højt op i halsen og ikke lagde sig flydende omkring mine fødder i en sø på gulvet. Ikke smøg sig magnetisk ind mellem lårene når jeg gik. Også manden var mig ligegyldig, og at han var selvstændig og over fyrre. Men det var klogt og det eneste at gøre, sagde forældrene. Og en lykke at han ville ta' mig. Mig og mit lokkebarn. For det var en stabil og stræbsom familie, med snedkerværksted i flere generationer, og mange svende. Mester selv havde nok at gøre med at føre regnskabet. Han var afholdsmand og formand for missionen, så flæskestegen smagte af træ til brylluppet. Fedtet lå som en bræmme på fade og tallerkner og om konernes smilende gelémunde, siger min farmor. En af mændene rev munden op i et grin og kneb mig bagi, da jeg fór forbi ham. Jeg kastede op bag missionshuset. Mit inderste lå i stumper og stykker i græsset. Om natten kørte vi dybt ind i landet i hans fjedervogn forspændt to blanke brune heste. For ikke at se deres bagdeles hvide duvende måner, sad jeg med lukkede øjne i mørket mens vi kørte. Dybt ned mellem bakkerne. Sank jeg uden udsigt. Og dybt ind i hans dobbeltseng der var som et stort mørkt hus. En mahognigrav med høje gavle og sider. Uoverstigelige hvis man først var sunket ned i dens jord og bjerge af fjerdyner. Men manden i sengen tog imod mit barn som var det hans eget. Og det var det vigtigste, siger min farmor. Det vigtigste dengang. Så kunne kyssene være en sav der spyttede min hals fuld af savsmuld. Og hans krop en høvl der fræsede sig gennem mig og skar som en kniv. Gjorde mig til et bræt. Med den ønskede profil.

Nej, så var det noget andet med snedkeren! De var mere end hundrede til det bryllup, så man må sige hendes lykke var gjort, sagde graveren, idet han standede ud for et stort familiegravsted og pegede på en lille gammeldags sort sten, halvt skjult af hækken i den ene side. Og børn fik de også, fem drenge tror jeg det var. Og til sidst en pige, det var hende hun lå i barselsseng med da det skete ... men hvorfor hun pludselig hængte sig i sengestolpen ... ja undskyld jeg siger det, men hun må jo være gået fra forstanden ...

Måske var det fordi jeg ikke kunne regne, siger min farmor. Men jeg fik ondt i maven af at se hans tomestok stikke op af lommen på låret. Og af alle hans regnskabsbøger med tal, der hagede sig fast i hinanden med ubegribelige kroge og tænger. Og ondt i maven af bjælker og brædder pertentligt stablet, efter om de var fuldkantede eller forskalling. Om de havde få eller mange knaster med stive rindende harpikstårer. Jeg var ved at blive kvalt når de tårnede sig op som driver af sne foran vinduerne. Den dag vi sad her ved bordet var der rejsegilde på det nye værksted, og om et par måneder føder jeg mit sjette barn. Et par dage efter fødslen ligger jeg døsende i sengen. Jeg er så træt, at jeg drømmer at jeg drømmer at vejen langs klitterne er blå af slåen. Det sted hvor havet har revet hul og jeg mærker stormen og sprøjtet mod ansigtet som en befrielse, løber jeg ud imod det.